

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:
з Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
всиллюю 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5 1/2 долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руських свят
о 5 1/2 год. по полудні.
Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» при
ул. Оссолинських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя.—
Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Хлопський параграф.

(Δ) В державах і краях, заселених ріжними народностями, займає національне питанє передове місце і випирає на дальші міся всякі інші н. пр. суспільні, народогосподарські і т. п. справи. З розбудженєм національної свідомости в широких верствах населеня виривають також усіякі спори і суперечности, а особливо в останніх десятих літ вибувний націоналізм, національна загорілість, шовінізм дійшли до неможливих крайностей. Особливо розятрили ся ті національні пристрасти, та загорілість посунена поза всякі можливі границі в Чехах, між Німцями і Чехами.

Однак і Галичина та й Буковина не остають позаду деяких західно-австрійських країв, і тут національна пристрасть, національна загорілість видає вельми сумі плоди і витворює неможливі відносини, з якими культурним людям неможливо погодити ся, доводить до справдешної здичілости. В Галичині маємо не тільки завзяту боротьбу поміж Поляками й Русинами, на Буковині поміж Волохами і Русинами, але в останніх часах проявила ся і прибирає щораз страшнійші форми боротьба між москвичами а Русинами-Українцями при нагоді ріжних зборів, віч, торжеств і маніфестацій народних, партийних ітп.

Як небудь неговомо за як найживішою народною свідомостою нашої суспільности, за як найбільшим розповсюдженєм

і поглибленєм сеї свідомости в широких народних верствах, однак не можемо бути прихильниками сего радикального способу боротьби, і такого способу рішаня і послагоджуваня національних спорів, який завів ся в нашім краю в останніх особливо часах. На се не можемо передовсім згодити ся з християнського становища, із становища християнської етики, а так само із становища цивілізації і культури. Сей спосіб боротьби не тільки не приносить нам ніякого хісна, не доводить до ніяких народних і культурних придбань, до яких змагати повинен кождий нарід в своїм культурнім розвитку і поступі, але навпаки за подіває нам великі шкоди і втрати, бо за промахи одиниць хоч би навіть доволі численних спадає пятно некультурности на всю суспільність, на весь нарід.

Крім того такий спосіб боротьби і рішаня народних чи політичних або суспільних спорів доводить до щораз більшого розятрення, до здичілости, до морального обниження тих верств суспільних, котрі ми як раз повинні двигнути до висшого культурного позему. Але ще і тим наносить нам така боротьба великі шкоди і втрати, бо она вої змагання скупляє в напрям устроюваня всяких буч, а відвертає бачність суспільности від справдешної, реальної, позитивної народної роботи, яка єдино може наш нарід двигнути в культурнім напрямі.

В останніх днях проявили ся знов такі бучі між иншими з нагоди засновини «Русской Дружини» в Болшівцях, де на

основі звісток дописника «Діла» москвичі напали на безборонних Українців, а минавшій неділі з нагоди відкритя «Русской Дружини» в Коропужі, в Рудечині, де як звіщають москвофільські і польські часописи, прихильники о. посла Онишкевича з Хишевич мали напасти з колами на безборонних москвичів і між иншими тяжко побити о. Раствецкого з Громна. Не можемо тут оцінювати і розсуджувати, скільки правди в тих вістях і по чийй стороні вина, однак коли се правда, то мусимо як найстрогіше осудити сей спосіб боротьби, чи то він виходить з польської, чи з москвофільської, чи з української сторони.

Однак коли і в польських і в москвофільських часописах при таких нагодах і нападах все приписує ся „українській культурі“, то ми пригадаємо, хто то впровадив сю методу боротьби колами, друкками та палками. Коли в 1898 р. наші москвичі святкували на Високім Замку п'ятьдесятилітє відродин Галицької Русі, тоді українська академічна молодіж задемонструвала проти москвичів співами народного гимну. Се стало приводом, що численно зібрані там в замковій реставрації і около неї москвофільські селяни, визвані москвофільськими провадирами (між тими визначив ся особливо бувший сотрудник Успенської Церкви а тепер львівський парох і совітник консисторський), повиривали коли і друкки з барьер бля реставрації і тяжко побити українських студентів, так що деякі з них навіть пролежали в шпитали. Отсе вперше примінено в національній боротьбі „хлоп

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

Розділ XXIV.

Боротьба великанів.

— Тепер на вас черга, отче Ірвін — сказав предсідатель до гарного, бистрого свьященника, що сидів при кінци стола. — Ви вернули що йно з Австрії. Маю надію, що там є все совершенне. Скажіть мені, отче, чи частиці Агнца, полишені через неухагу на престолі поза діскосом в часі освяченя, є консекровані чи ні? А застановить ся гаразд, бо се є справа дуже важна.

— Безсумнівно, що так, — одвітив молодий свьященик рішучо.

— Ні! — закликав предсідатель. — Всі богослови годять ся на се.

— Приміром? — спитав отець Ірвін холдно.

— Що? — закликав предсідатель, неприготований на таке питанє.

— Хочу сказати, що сумніваю ся, щоби всі богослови годили ся на се. Прошу о наведе-нє імен.

— З найбільшою охотою, — одвітив предсідатель, усміхаючись.

— Що скажете, отче, про Венедикта XIV, Свареца або св. Альфонса.

Молодого свьященника не збентежили сі імена.

— Сі отже богослови писали, що мусить ся другий раз освячувати? — спитав.

— Розуміє ся.

— Роздивім сю справу, щоби я знав, чи я її добре зрозумів. Від початку служби Божої свьященик має намірене освятити отці частиці.

— Так.

— В тім намір триває аж до хвилі освяченя.

— Так.

— Коли під тим зглядом є він в порядку, то має також намір освяченя тих частиць, які через неухагу лишили ся поза діскосом.

— Так.

— Мимо сего отець говорять, що Венедикт XIV, Сварец і св. Альфонс доказують, що поновне освяченє є конечне.

— Так.

— Жаль мені отже Венедикта XIV, Свареца і св. Альфонса.

Сі слова викликали замішанє. Епископ глянув поважно. Старші свьященики не могли вийти з подиву і обуреня. Молоді поспускали голови і підсмихували ся.

— Уважаю се за зовсім невідповідну ухагу супротив свѣточів богословя! — сказав предсідатель і зморщив брови; а зморщенє брів було у него не дуже приємною проявою. Лице епископа прибрало також вислів суворий і студений.

— Може належало би змінити се, що я сказав — одізвав ся вкінци о. Ірвін спокійно — може треба се так сказати, що новочасні бого-

слови і здоровий розум є противні таким поглядам.

— Прошу зачитувати новочасних богословів, що є противні загальному поглядові богословів в сій справі.

— Отже приміром Балеріні або Salmaticenses...

— Ба, Балеріні! Він перевертає все до гори ногами!

— Балеріні має здоровий розум і духа служби Божої по своїй стороні.

— Служби Божої?

— Так. Прошу се прочитати або я сам прочитаю.

»Quidquid horum deficit, scilicet materia debita, forma cum intentione et ordo sacerdotalis, non conficitur Sacramentum; et his existentibus, quibuscumque oliis deficientibus, veritas adest Sacramenti«.

— Добре! Спірна точка в данім случаю становить вислів «cum intentione». Церков зборняє, під смертним гріхом, освячувати поза діскосом. Годі отже припускати, щоби свьященик мав намір сповнити сей гріх в часі освяченя, а з того виходить, що не має також наміру освятити се, що Церков зборняє освячувати.

— Прошу дарувати — одвітив о. Ірвін — се найслабший з відомих мені доказів і легко його опрокинути. Розумованє се основує ся на неможливім до принятя правилі, що освяченє стає ся неважним, коли би свьященик з неухаги, чи забутя переступив якийсь літургічний припис, що обовязує під тяжким гріхом. Колиб прим. хліб був квасний, колиб діскос не був посвячений, колиб сама чаша не була посвя-

ський параграф", як се назвали москбофільські часописи. Хто сіє вітер, збирає бурю, і при рижних нагодах опісля на передвиборчих зборах при останніх виборах до держ. ради і до сойму дуже часто послугувано ся з одного і з другого боку сею метою. Особливо припала она до вподоби пос. Будзиновському, котрий любує ся в таких надзвичайних середниках і звичайно захвалює сю методу в політичній і національній боротьбі. Так на пр. в промові виголошеній в державній раді 8. червця с. р. говорив між иншим ось що:

»Ми маємо досить доказів, що в Австрії лише гвалтом можна щось дістати. Нехтуючи домагання тих, що тихо сидять, а догоджуючи тим, що кричать і грозять гвалтами, держава сама агітує за політику при помочи гвалту. Се доведе до того, що хлопви вже не будуть так тихо сидіти як доси. Не ждїть панове аж до хвилі, коли хлопка терпеливість урве ся!

»Доси наші хлопви були спокійні. Вони лише скликували віча, ухвалювали резолюції, висилали петиції до державної ради і до правительства. Але як побачать, що иншим помагає ся, а вони самі мусять загнати в нуді, то вони зачнуть до вас приходити з иншими петиціями. Не доводїть до сего, панове! Дуже легко може стати ся, що нині-завтра прийде тут хлопка депутация, але не з паперовою петицією в руках, лише з ціпом і гралями.

»Запевняю вас, що хлопви не гадають довше так тихо сидіти як доси, вдоволяючи ся самими вічами, резолюціями, петиціями, лише готові взяти в руки „хлопський параграф“.

Розуміє ся, що часопись для народу »Свобода«, не мала нічого пильнішого, як в 30-ім числі з 28. липця с. р. спопуляризувати сю методу і захвалити її рускому народови а ся часопись так само як і инші націонал-демократичні і радикальні часописи дуже часто виступають з погрозами, що в Галичині може зробити ся Македонія, не тямлячи того, що і в знесиленій япанською війною Росії проповідувана російськими анархістами Македонія довела до вельми сумних добутків, що сотки тисячів людей пропало

чена, в такім случаю, після вашого розумованя, не було би ні Жерти, ні освяченя.

— Се тільки повседневний гріх — замітив председатель.

— Сьвященик, що відправляє службу Божу — одвітив солодко о. Ірвін — не має наміру сповняти ані гріха смертельного, ані повседневого, а до того...

— Я побоюю ся, що призначений час вже мивув — перервав єпископ — докази ваші, які уважаю дуже зручними, лишають ся мені в пам'яті, отче Ірвін, та, як сказав о. председатель, загальний голос богословів є проти вас. А тепер приступимо до властивої конференції: De testibus Sacrae Scripturae.

— О. Дуф прочитає свій реферат, Єкспедиція, опісляж будемо над тим дискутувати.

— Добре. О. Дуф має голос.

— О. Дуф був вищим примірником нового автораменту. З гладким, вибритим лицем, великими, темно-синими та видимо слабими очима, заложив він на ніс ріпсе-пез оправне в золото, оглянув ся спокійно довкруги і почав читати спокійним, рівним голосом. Голос сей був незвичайний, бо інтонація м'ягка, бурмотлива, почала викликувати дивне вражінє на присутніх. Один за другим піддавав ся впливови гіпнотичному, схилив голову на груди і засипляв солодко на мій превеликий сором і обурєнє. Навіть председатель і єпископ піддали ся після енергічної боротьби.

— Як бачу — кажу сам до себе — я один маю вислухати сего реферату і коли не багато скористаю з його історичних поглядів, то хоч приспособлю собі чимало незвичайних або перестарілих слів проти могого сотрудника.

(Дальше буде).

марно, а конституційне заранє уступило місця страшній саморладі Столипіна, ба що й немічна Туреччина дала собі раду з Македонією, на чім страшно потерпіло лише тамошне населєнє.

І у нас мали ми вже деякі проби, що неодвічальні очайдухи висували незрячих селян наперед, котрі тяжко потерпіли і в часті опинили ся по вязницях, коли тимчасом сі очайдухи спокійно поховали ся по закутках.

Отже такий вислід може мати і захвалюване хлопского параграфу і погрози ним, а коли на незрячих селян спаде важка кара, тоді їм долю осолодять інтерпеляцією або наглим внесенєм.

Крайня пора, щоби провідники народу, поважні послы, сьвященики і взагалі освічені люди звернули ся проти такого способу боротьби, що доводить нашу суспільність до здичлості і приносить лише сором нашому народови, та дає оружє нашим противникам поборювати нас яко некультурних, відказуючи нам усякої культури.

Допись з Микуличина.

(Християньска пекарня. Гуцульска нужда. Потреба помочи і просьвітї).

Минувшого тижня заведено в Микуличині першу пекарню, яка не єсть власністю Жидів. Се може положити таму жидівському визискови. Не маючи ніякого конкурента накладали Жиди на споживні артикули довільні ціни. Бохонець хліба, що коштує в Станіславові 44 с, тут коштував 1 К. Не могучи деінде купити, бідний Гуцул мусів платити тільки, кілька єму сказали. Так йшли гроші Гуцула, які він заробив одні на прожиток, а другі на трунок. А шивків тут в горах багато, один коло другого. Коли перейде ся улицею в неділю, то всі они обсажені. Тому не можна дивувати ся, що найкраща земля в долині над Прутом в чужих руках. Подивити ся панотче, каже до мене один з Гуцулів, тут в долині і там на горі. Я єго зрозумів: на долині то шивки, що прогнали наших людий в гору, бо в долині они вже не мають нічого. Але і в горі нема богато. Я був по їх хатах, коли то можна назвати хатами. З одного боку живе він сам, а по другій боці або десь дуже близко єго маржина або безроги. Хотяй і як сьвіжий воздух в горах, то в хаті віє тажка задуха. Велика піч, де він розкладає ватру, займає половину комнаты. За печию стоїть тапчан о голих досках, або трохи покритий соломю. Піч і тапчан то спільна спальня для всіх. Супротив того чи можна дивувати ся тій деморалізації, яка панує між нашими Гуцулами? Напротив дверей стоїть простий стіл. Понад столом троха висше висять рядом тарелі, а понад ними без всякого добору образи сьвятих, помежи яких замішає ся часом образ дуже трудний до розпізнаня, що він має представляти. Цілу обставу комнаты завершує довга лавка, приперта до стіни. Хотяй я був в хаті в обідовій порі, то господарі не палити огню, ба навіть я не видів, щоби горів огонь по сусідних хатах. Яка біда помежи нашими Гуцулами, видно із відповідей, які они мені давали на мої питання.

Звідки вежете дерево, питаю чоловіка, котрого я здибав в яремчанськїм лісі. З далека, відповідає мені чоловік. А чому ж, питаю ся дальше, коли маєте так близко ліс. Я не голосував, каже Гуцул, так, як пани хотіли і тому я в тутешнім лісі не дістану дрова.

„Там не можна йти самому на Синячку“, казали до мене раз люди, коли я йшов в ту сторону, бо там є вовки. Геть нам стяли вовки, вівці, оповідали, так, що треба було зігнати всю маржину з полонини до хат. То там бодай мали маржинку. Але часом нема єї цілком. „Що ти робиш дитинку“, питаю ся хлопчика, котрого сорочина то збірка лат счіплених грубою ниткою подібною до тонького шпагата. „То чужі“, відповідає, а наша є тільки одна; а на молоко тої одної корови чекало аж пятеро дїтий, крім родичів. Я часто розпитував хлопців, чиї они пасуть корови, але завсїгди майже діставав відповіди, що чужі. Переважно жидів-

скі. З того міг я виміркувати, яка то нужда межи нашими верховницями.

Запїкавив мене один тип нашого Гуцула. Був се чоловік тверезий і побожний, але мав одну слабість, а іменно, коли заробив що троха грошей то куцував ґрунт, але так, що допозичав завсїгди, бо на закуцо ґрунту не мав ніколи потрібної готівки. Відсотки росли, скоро і він не був ніколи в силі віддати і відсотків і визиченого капіталу. Тоді Жид, у котрого він позичав гроші, скаржить до суду, робить кошти, виставляє ґрунт на ліцитацію і забирає не тільки сей кусень ґрунту, на який позичив гроші, але ще один з кусників, які Іванови полишив батько. Що цікавіше, що мимо науки, яку він дістав по першій пробі, не змінив таки свого поступованя. Коли я єму звернув увагу, що таке поступованє не є розумне, бо він готов стратити всьо, що має, то він не міг подати на своє виправданє нічого иншого, як тільки се, що єго так тягне до скупованя землі, що він покусі не може оперти ся, хотяй впрочім признавав нерозсудність свого поступованя.

Хотяй я лише злегка дїткнув ся хиб наших Гуцулів і їх великої нужди, то всеж таки показує ся велика потреба прийти їм з помочю. І так:

Належалоби потворити бодай в головніших місцях склади збіжа, в котрих можна би продавати по уміркованих цінах плоди живности і ратувати тим способом перед жидівським визиском. Належало би закладати школи для неграмотних, бодай в вакаційнім часі, щоби ті люди, що не могли ходити до школи, могли користати в неділі і сьвята з науки читаня і писаня. Хотяй би і не осягнуло ся тої ціли, щоби они чоґо научили ся, то бодай би можна було здержати їх від пиянства і здержати таким способом від деморалізації, яка з пиянством стоїть в тісній звязі. Думаю, що се була би вдячна праця для академиків; успіхів би однак можна було надїяти ся під одним услівєм: коли би і самі оказували ревність для Служби Божої і вели осьвідомляючу брацю в реліґійнім дусі.

Політичний огляд.

Заграниця.

Іспанський президент міністрів Каналехас повідомив раду міністрів про вислану телеграфічно на руки іспанського посла Охеда ноту-відповідь на останню ноту Ватикану. Правительство скидає з себе всяку одвічальність за „положенє створене Апостольським престолом“ (1). З огляду на безуспішність старань довести до порозуміня відкликає правительство свого посла Охеда до Іспанії, а тимчасовим завідателем справ настановляє маркіза Гонсалеса, радника посольства.

Дневник „Манана“, орган Каналехаса пише: „Нота, вислана до Ватикану, є рішуча і ясна. Она відкидає услівя Ватикану, позаяк они не є поводом теперішньої боротьби, бо католики вже перед там виступали явно против правительства“. Нота кінчить ся заявою, що правительство, яке не дало Ватиканови поводу до скарг, скидає з себе всяку одвічальність за зірване відносин.

В ватиканських кругах підносять з огляду на іспанську ноту, відому вже з дневників, що поступованє Каналехаса було від самого початку того рода, що в цілім сьвітї повстала думка, що іспансь є правительство не хоче ані переговорів ані угоди, але стремить до сего, щоби умисно довести до замішаня. Сей погляд висловили ясно навіть ворожі Церкві допшувателі в Мадриті. Тож зовсім безосновне твердженє іспанської ноти, начеб то Ватикан поставив іспанському правительству яко услівє дальшого веденя переговорів знесене всіх розпорядків дотично реліґійного питання. В дійсности Ватикан домагав ся лише відкликаня начерку закона про замкненє, позаяк він має на цілі створити закон про справу, яка є власне предметом переговорів і піддає духовні стоваришеня під виїмкове правліне і то не лише в противенствві до конкордату, але навіть до цілого закона о стоваришенях. Вкінци вказують ватиканські кру-

ги на дипломатичну нечемність зі сторони іспанського правительства, яке подає до відома дневників свої відповіді Ватиканові, заким ще доручено їх ему самому. Є се брак найосновніших зглядів, який в злучі з всім попереднім є доказом сего, який є властивий рух і заміри іспанського правительства в его відносинах до Ватикану.

З нагоди недавнього візду гр. Еренталя з німецьким секретарем стану Ф. Кідерлен-Вехтром в Маривбаді так пише Nordd. Allg. Zeitung: Справедливо підносить Fremdenblatt, що від часу побуту німецького канцлера у Відні дотично східних питань, які в останніх роках займали європейську дипломатію, не наступила ніяка зміна, яка привнесла б з'єднені Держави зайняти нове становище. Мимо сего годі зарівно у нас, як і в Австро-Угорщині маловажити значіне особистої виміни гадок між гр. Еренталем а ф. Кідерлен-Вехтром. Тожсамість німецької і австро-угорської політики дотично положеня на Сході, яка проявила ся в часі побуту німецького канцлера у Відні і однакове стремління до удержаня мира є тривалою основою спільної праці, полученної з довірем, що через особисті зносини мужів стану заприятельних держав лише зискає на значіню. Також в Німеччині, подібно як в Австро-Угорщині повитано радісно стрічу в Маривбаді, бо тридержаве є найсильнішою запорукою мирного історичного розвою народів в нашій часті сьвіта.

Просимо відхобити передплату.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат.: Марії Магдалини; римо-кат.: Домініка. — В п'ятницю: руско-кат.: Теофія; римо-кат.: Марії Б. сн.

— **Личні вісті.** Намісник др. Бобжинський виїхав на кілька тижнів за границю.

— **Цісар жертвував з власних фондів 200 К** запомоги на будову церкви в Володомірцях, жидачівського повіта.

— **Галицький сойм.** Одна з львівських часописей доносить, що сего року галицький сойм не буде скликаний, щоби не треба було виволікати справу виборчої реформи.

— **Як оживити сальську читальню** подає „Под. Сл.“ кілька заміток, які дозволямо собі переказати до відома ширшого загалу. До двигнення мас народу з темноти й байдужности не вистарчить лише засновати читальню. Кожду читальню так треба вести, щоби она була школою життя для її членів в боротьбі о ліпшу долю для них, та щоби виказала наглядні користи з неї і необхідну їй потребу в селі. Щоби досягнути сю ціль, буде задачею кожодчасного виділу читальні підготувати поле до постійної роботи просьвітної в читальнях. На се надають ся спільні читаня на сходинах читальняних. Виділ читальні повинен подбати, щоби спільні читаня відбували ся правльно на сходинах принайменше кожної неділі і сьвята а то: перед вечернею для молодіжкі, по вечерні для старших. На тих сходинах один з виділових має робити службу господаря читальняного. До него належить приготувати газети та книжки до читаня. Він має також замовити одного або двох з членів, котрі плавно вміють читати, на читарів і подбати, щоби в означеній порі зійшли ся члени на спільне читане. Часописи належить конечно на сходинах в голос прочитати, щоби і ті члени, що мало вміють читати, або й зовсім є неграмотні, знали, що в них пише ся. На другу неділю чи сьвято тримає службу другий виділовий і так само береже порядку на сходинах та дбає, щоби члени мали що послухати і чим духово забавитись. Так по черзі кождий з виділових повинити має службу господаря читальняного, бо Уряд члена виділу приняв він не для говору, але на те, щоби через рік служити членам радою і проводом на кождім кроці. Кождий в нинішнім часі цікавий знати не лише про те що в округ него дїє ся, але що в сусіднім селі склало ся, ба, що за границею та в чужих далеких краях, які порядки де і як заводять ся, словом про все, що може сьвідомого чоловіка обходити і чогось навчити. Знаючи що виділовий господар читальні постарав ся і прилагодив на сходинах все потрібне і цікаве до перечитаня, кождий член радо поспішить до читальні, ще й жінку і діти за собою потягне. І се є перше средство до оживлення руху просьвітного по наших читальнях. Само собою розуміє ся, що на членів виділу читальні треба вибирати лише найсьвідоміших людей, людей серця і ро-

зуму, які не жалували би крихітки часу, віддати ся доброохотно і з посвяченем почесній службі читальняного господаря. Для кождого виділового припаде повнити службу що сема неділя чи сьвято і до неї треба як слід приготувити ся, то значить: вибрати до прочитаня з книжок чи газет те, що є на часі знати та що слухачам було б вподоби і на пожиток. Другим чинником, що піддержує житє в читальнях, се дрібні каси позичкові, засновані при читальнях для самопомочи своїх членів. Додамо ще, що читальня повинна бути чистенько виметена, вибілена, прибрана образами і провітрена, бо до нехарної хати мало хто прийде і довго не посидить.

— **Із Станіславова** доносять, що вступний іспит до І. кл. рускої гімназії здало перед вакаціями 38 учеників.

— **Що нищить Гуцулів?** Один з наших прогульковців повернувши з Ворохти, розповідає цікаві річі про розмітуване гроша Гуцулами. Вчора прим. один з найбогатших, але й не мало задовжений Гуцул з Ворохти, розпочав весіле своїм доньки. Кілько буде его коштувати то весіле, можна вносити з того, що Гуцул запросив в гості всю знакому в околиці інтелігенцію, Жидів і Гуцулів і уладив для них три відповідні кухні (для Жидів кошерну). Наяв також три музики до забави і подбав про все, щоби вдоволити своїх гостей. Очевидно, що такий весільний празник буде его грубо коштувати і зажене в ще більші довги, а колись прийде час, що гості Жиди его зліцтють. — Замало є мати майно треба мати ще й розум!

— **Електричний трамвай на Високий Замок** має бути в неділю переданий до прилюдного ужитку. Вчора відбувала ся пробна їзда, в п'ятницю буде оглядати той шлях залізнична комісія з Відня, а если оглядини дадуть добрий вислід, то значе ся правильний рух возів що 8 минут. Вози будуть їздити прямо межі Кастелівкою а Вис. Замок і будуть означені буквами „LU“ се значить, ул. 29. листопада — копець Унії Люблинської. При будові нової лінії на Замок, яка тривала чотири місяці, треба було побороти значні перепони, бо треба було скопати більше чим на 1 метр горішню часть улицы Унії Люблинської а ул. Театинську в одних місцях скопувати, а в інших насипати. В наслідок сих непередвиджених в плані робіт міска рада признала була підвизку кредиту в квоті 9.000 К. Мимо значного вкладу в нову лінію електричного трамвая довгий час она не буде рентувати ся, бо в тамті сторони мало хто ходить.

— **Про клопіт з марною** пишуть нам з гір: Один з моїх товаришів написав до мене лист і просив о скору відповідь. Із змісту листу пізнав я, що прошене о поспіх було зовсім оправдане і тому взяв ся я сейчас до написаня відповіді. Маючи під рукою тільки видівки з наших Карпат взяв я одну, та став писати. Скінчив. Все складає ся добре, думаю собі, бо і от марка за 5 сот. під окую, потрібна як раз, щоби видівка могла відійти. Вдоволенний, звогчю марку, притискаю до картки, щоби там приліпла ся. Але на мов здивоване марка тримає ся пальця. Пробую приліпити в іншим місці, не можна, пробую на сю, на ту сторону нічого з мого труду. Тому придивляю ся їй близше, а на ній нема гуми. Нема ради, треба іти за маркою на почту. До почты далеко, потінаю себе однак, що при одній нагоді кину вже готову картку до поштової скринки. Приходжу на почту. Перед мною стоїть уже жидівка. Proszę mnie dać markę za koronę відзиваєсь до поштової панни. Nie ma marek, wyszły, za tyle nie będą miały, відповідає панна. Але коли стала шукати, винайшла таки за корону. Се і мене осьмілило. Коли, думаю собі, панна сумнівала ся, чи буде мати на корону марок, а таки знайшла, то для мене може знайде ся бодай на 5 сот. Тому кажу чємно: „Proszę мені дати марку за 5 сот.“ „Nie ma marek“ відповідає панна, але вже навіть не дивить ся, чи там єще така не знайшла би ся. Я побачив, що дальша дискусія не придала би ся на нічо і тому я сгратив ділковито той гумор, з котрим я прийшов на почту, бо і стратив вадію, щоби моя видівка могла відійти сего дня. На щасте прийшла мені до голови щаслива гадка. Коли, думаю собі, не завсїгда можна тут дістати марки, то певно заосмотрюють ся тут люди в щасливий час, коли їх можна дістати в більшу скількість. Я не ошибнув ся. У першого пана, що був таким самим літником як я, і моїм найблизшим сусідом, і знав уже добре тутешні відносини, бо був довше від мене, дістав я марку і так пішла моя картка.

Історія з маркою розяснила мені одну річ, а іменно: чому то до наших гір не приїжджають ніякі чужинці, а навіть наші люди утікають за границю. Ну, бо если ся за власні гроші купити кепську марку, або і не може ся дістати жадної, то щож говорити при инші річі? Тож і добре, що до нас не приїжджають чужинці, бо мали би они про нас поняте ще гірше, ніж мають до тепер. Так бодай не знають, які у нас непорядки. Місцевости на разі не подаю, де мені таке лучило ся, але можу подати кождої хвилі.

— **Війскові музики** будуть грати в серпні: 2. с. м. перед намісництвом, 3. і 16. перед корпусною

командою, 4. на Вис. Замок, 9. перед домом інвалідів, 10. в стрийскім парку, а 11. в повзуїтскім парку. Дня 17. і 18. с. м. оркестри будуть грати з нагоди цісарських уродин, а 19. с. м. всі війскові оркестри львівські виберуть ся з залогою на маневри.

— **Влом.** Вночі на суботу вломали ся невідсліджені доси злочинці до каси на залізничній стації в Сторожиці і винесли касу на поле, а розбивши єї, забрали 200 К. Залізничному сторожеви злочинці заткали уста хустиною так, що не міг словом відозвати ся. Ізачальник стації хотів бічи на поміч, але упав і тяжко потовк ся. Ледви по годині вдало ся прикликати жандармерию, але по вломниках і сліду не стало.

— **Про велику крадіж,** сповнену оводішної почи у торговельного агента Рехена у Львові, доносять, що другого дня рано дістала дирекція поліцій лист, в яким були всі украдені векслі на 113.000 К і поліса обезпеченя каменіці. В листі була дописка олівцем в польській мові такого змісту: „Велика поліція звольте зробити з велика лілішута, хоч би з тої причини, що пані Анїта (Бодєкова, своячка Рехтера) не була стілько гостинна. Зрештою звертаємо папери, бо они в дійсности є лише паперами“. — Поліція переслухала сторожа каменіці, який описав двох панків, що день перед тим крутили ся по сїнях. З опису поліція догадала ся, хто міг допустити ся крадіжки. Вчора на Рускій улиці арештував агент поліції одного з підозрілих о крадіж, готованого злодія Петрушкевича, при яким найдено 8.000 К готівки і золотий годинник. Его товариш Ліпінський утік і доси его ще не спіймано. Також арештовано дві їх любовниці.

— **Пригода губернатора.** Недавно московський губернатор їхав на прогулку автомобільом. Під час візду до Сергієва сторож рогачкі зупинив автомобіль і зажадав від губернатора дозволу на право їзди та від шофера на право кермованя машиною. Такі сьвідощтва обовязала сторожів вимагати земска управа. Ті, що сиділи на автомобілі заявили сторожеви, що їде губернатор, але сторож не хотів пропустити без сьвідощтва. Тільки після довгих розмов сторож пропустив автомобіль, записавши его число. Коли губернатор повертав, то на сій рогачці сторож не хотів сам пропустити автомобіля і пішов за рогачником. Замість него вийшла его жінка. Она заявила, що сторож зробив справедливо. Тільки після довгої розмови губернатора пропустили. Губернатор повідомив про се губернску управу. („Рада“).

— **Прогульки бальоном.** В Люцерні в Швайцарії уряджено їзду прогульковим бальоном. Прогульки відбувають ся вже від двох тижнів. Бальоном віздить з Люцерні, летить до озера „Чотирох кантонів“ а звідтам вертає до Люцерні Бальоном летить на висоті 600 метрів зі шкорою 50 клм. на годину.

— **Штучні рої.** Таке зроблене штучного рою, або як називаємо відкладу, полягає на простім перенесеню частини бжіл з маткою, або без неї — з одного або з двох пнів до порожнього вуля. Маючи на тямці природу бжіл, можна се зробити способом довільним: або перенести бжолу до вуля нового, або також переставити пень. Коли вуля в пасіці є рухомі, то буде вигідніше переставити пень. Се робить ся в отсей спосіб: Призначений пень переносить ся на инше місце, а на его місце так, аби очко нашло ся в тім самім положеню, уставляє ся новий вуль з одною або двома рамками порожньої воцнини. Відтак з переставленого пня забирає ся дві або три рамки з червою ріжного степеня розвою, і враз з обсілою на них мухою переносить ся до нового вуля. Вмісто збираних рамок додає ся рамки із початками. Коли би заходила обава непомірного ослаблення пня через відобране ему рамок з червою, тоді можна їх взяти з иншого сильнішого пня, але самі без бжіл, щоби уникнути стиканя ся їх взаїмного. Наслідок того переставлення буде такий, що до нового пня злетить ся бжолу летна, а молода лишить ся враз з маткою в старім пні. З того огляду той пень мусить мати деякий запас меду і найменше на перші два або три дни (заким значе сильніше облітати) та воду подавану в отвітній посудині (найліпше в рамці). Пень старий почувши себе безматочним, заведе маточники, тому треба в декілька днів по переставленю поглянути і за виїмком одного виломити всі, бо инакше він би роїв ся. Не маючи матки червячої, буде всі вільні комірки заливав медом і тим способом стане в пасіці „дійною коровкою“. Треба его одначе що кілька днів підкріпляти через додане одної або двох рамок з критою червою, бо иншого зросту в силу робучу не буде мати через довший час. Коли перенесене пня є з яких причин недогідне, тоді переносить ся до нового вуля всю его роботу, з виїмком може перших двох рамок — враз із бжолами і можливо з маткою. На місце забраних рамок вставляє ся зо дві рамки з червою, з иншого пня виняті, аби нового не ослабляти дуже і кілька рамок порожних на склад меду. Наслідок отже буде той самий, як і в способі описанім поперед.

Телеграми

з дня 3. серпня.

Париж. Вчора рано отворено ту III. міжнародний з'їзд шкільної гігієни.

Лондон. Daily Telegraph доносить з Софії, що болгарський кабінет радив над нотою в справі Македонії. Нота вже зладжена і буде небавком доручена Туреччині. Змістом її є майже виповіджене війни.

Новий Йорк. З республіки Гондурас в середній Америці доносять, що межі ворохобниками а державним війском прийшло до кровавих стріч, в яких згинуло 25 осіб.

Оповідки.

— Заходом української акад. молодіжи зі Львова уряджує Товариство «Руский Нар. Дім» в Борщеві концерт в четвер дия 11. серпня в салі «Народного Дому» в Борщеві. По концерті відбудуть ся вечериці з танцями Вступ на концерт і вечериці від особи 4 К, ридивий білет для 4 осіб 12 К, — на сам концерт від особи 2 К. Стрій снадеровий або народний. Початок точно з ударом 7. години вечером. Музика циганська. Дохід на прив. рускі гімназі в Годенці і в Копичинцях.

Такий самий концерт з вечерницями відбуде ся в неділю дия 7. с. м. в Городенці.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

О. Константин Концевич.

Борба серця.

Він переніс ся гадками в минувшість: в краї ідеалів, на степи любови, в ліси мрій, на море глибоких чувств. Там було йому добре і весело, спокійно і мило — розкішно.

Розкіш минула — его прогнано з раю. Розпука, жаль і туга залягли его сердце, сьвіт став глухим, а рука лютого підступу і зневіри виписали в его сердце кривавими буквами засуд на досмертні терпіня, бо в нагороду за перли дістались ему в участитерпкі овочі погорди і недоцінюваня, а жемчуги свого життя, які кидав на шовкові стежки сердешної любови, здоптала — она... засміялась і з триумфом відвернулась від него.

Він замкнув всі свої скарби, надії свого сердца, замовк і онімів, гірко заплакав... він пішов в долину сліз і плачу.

Довго він блукав по ній — ему там було так темно, так самотно, глухо і сумно...

Він тиняв ся по всім усядам і кликав. Ніхто его не видів і ніхто не чув его голосу.

Всі его віддурались і голосно зареготались над его упадком.

Він спав — спав довго...

Зірка давного — колишнього, щасливого життя збудила его з красного морального сну... се була вістка від неї. Він складав золоті її слова в одну цілість і кормив своє зболіле сердце він дрожав і не міг промовити слова — Дійсність почала бороти ся завзято з тим, що минуло.

Розіграна лишила судьбу его Божій волі... він остав на роздорозі Геракля.

В его душі повстали два бажаня: нехай цвітти его гадок виростуть буйно та розкішно на плідній ниві колишніх мрій а тоді він пан над пани, або нехай потонуть в морю вічної нирвани і він стане прообразом Прометея.

Тут був кінець его бажань.

Чорний сумрак заляг долину, він упав на землю і був непритомний.

Конечність, яку викликала борба будучини з минувиною, привела его до сьвідомости.

Перед его очима почали пересувати ся артистичні образи минулих літ і він обертав ся в калейдоскопі безмежних гадок.

Его почали мучити питання; чому так пізно до него злетіли слова розради? чому его правда не анайшла віри? чому скорше лікар не загоїв глибокої рани в его сердце, що була его ділом? чому «любов» вертає до него? чому він негідний прав сердца і чести?...

Серед евфемістичних гіпотез зустрів ся він з відповідію негатиною — абсолютною.

Він перейшов над панорамою свого життя до дневного порядку.

В далека побачив він свою будучину в виді страшного потвора.

Він кинув ся на ворога з мечем своєї стійности і енергії, яка лише стелить ся перед велитом християнської покори, правдивого чувства, взаємної любови, сильної віри, щирої отвертости.

З силою льва поборов він его і притоптав грудь неприятеля з погордою.

Его уста прибрали ся в одезу некогольного сьміху, а лице блисло знаком страшної іронії.

Серце его відозвало ся гармонійним акордом нових чувств і загинало, немов на плиті грамофону, мязозвучні тони сердечної подяки Христовому Серцю.

Серце побидило...

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжа і продуктів у Львові

від 25. до 31. липця 1910.

	за 50 клг.
Пшениця	9.95—10.20 К
Жито	6.85—7.10 К
Ячмінь броварняний	0.00—0.00 К
Ячмінь на пашу	7.20—7.40 К
Овес	7.25—7.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до вареня	12.00—13.00 К
Горох на пашу	7.00—7.25 К
Бобик	7.00—7.25 К
Конюшина червона	85.00—75.00 К
Конюшина біла	70.00—88.00 К
Конюшина шведска	75.00—85.00 К
Тимотка	25.00—27.00 К
Ріпак зимовий	10.50—10.75 К
Насіне конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	120.00—135.0 К
Хміль новий	120.00—130.0 К

Для прикрасея кохат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Києві.

B. ERHEDR FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33.

- Der Sozialismus. Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).
- Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholffrage. Auflage 4. K —48.
- Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.
- Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.
- Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —72.
- Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K —96.
- Das Privateigentum als soziale Institution. 2. Aufl. K 2'16.
- Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.
- Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —24.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарских, від шкід огневих від корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроводочно по жарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшєня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977—; інші фонди К 594.647—; разом К 2,781.624—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Краків	5:50	8:55	1:30	5:45	10:35
Тарнога	7:27	10:10	1:15 B	8:40	2:30
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Черновець	—	—	—	6:35	12:26
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Галицької	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:33 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 K	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 K	5:00	9:26 K	10:07 K
Любіня	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 P
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 A
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 A
Зі Львова відходять до					
Краків	4:45	8:25	3:15	6:55	11:15
Краків	6:04	8:40	3:55	7:45	12:45
Краків	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:26
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 B	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:40
Галицької	7:34	—	2:30	7:10	11:35 B
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 B
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 K	1:35 H	3:35	6:39 K
Любіня	6:00	9:05	2:15 P	3:40	10:40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 A
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Посліпні поїзди печатані товстим другом. — *) Лише в неділі.

A = лише в середі і суботи. — B = від 1:16 до 3:09 щоденно; C = в день перед кождою неділю і святими обох обрядів. — D = в день по кождій неділі і святі обох обрядів. — E = від 1:16 до 11:19, в неділі і рим-кат. свята. — F = від 1:16 до 3:09 щоденно. — G = від 1:16 до 3:09 щоденно. — H = від 1:16 до 11:19, в неділі і рим. кат. свята. — I = від 1:16 до 11:19, в неділі і рим. кат. свята.